EUROOPA PARLAMENT

2004 *2009*

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

2007/0182(CNS)

19.10.2007

*

RAPORTI PROJEKT

Ettepanek võtta vastu nõukogu otsus Euroopa Ühenduse ja Moldova Vabariigi vahelise riigis ebaseaduslikult elavate isikute tagasivõtmislepingu sõlmimise kohta
((KOM(2007)0504 – C6-0340/2007 – 2007/0182(CNS))

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Raportöör: Marian-Jean Marinescu

Kasutatud tähised

*	nõuandemenetlus *antud häälte enamus*
**I	koostöömenetlus (esimene lugemine) *antud häälte enamus*
**II	koostöömenetlus (teine lugemine) *antud häälte enamus ühise seisukoha heakskiitmiseks, parlamendi liikmete häälteenamus ühise seisukoha tagasilükkamiseks või muutmiseks*
***	nõusolekumenetlus *parlamendi liikmete häälteenamus, v.a EÜ asutamislepingu artiklites 105, 107, 161 ja 300 ning ELi lepingu artiklis 7 toodud juhtudel*
***I	kaasotsustamismenetlus (esimene lugemine) *antud häälte enamus*
***II	kaasotsustamismenetlus (teine lugemine) *antud häälte enamus ühise seisukoha heakskiitmiseks, parlamendi liikmete häälteenamus ühise seisukoha tagasilükkamiseks või muutmiseks*
***III	kaasotsustamismenetlus (kolmas lugemine) *antud häälte enamus ühise teksti heakskiitmiseks*

(Antud menetlus põhineb komisjoni esitatud õiguslikul alusel.)

Õigusloomega seotud tekstide kohta esitatud muudatusettepanekud

Euroopa Parlamendi muudatusettepanekutes tõstetakse muudetud tekst esile ***paksus kaldkirjas***. *Tavalises kaldkirjas* märgistus on mõeldud asjaomastele osakondadele abiks lõpliku teksti ettevalmistamisel ja tähistab neid õigusakti osi, mille kohta on tehtud parandusettepanek lõpliku teksti vormistamiseks (nt ilmselged vead või puudused antud tõlkeversioonis). Selliste parandusettepanekute puhul tuleb saada vastavate osakondade nõusolek.

SISUKORD

lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI ÕIGUSLOOMEGA SEOTUD RESOLUTSIOONI PROJEKT ..5

SELETUSKIRI 6

EUROOPA PARLAMENDI ÕIGUSLOOMEGA SEOTUD RESOLUTSIOONI PROJEKT

ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus Euroopa Ühenduse ja Moldova Vabariigi vahelise riigis ebaseaduslikult elavate isikute tagasivõtmislepingu sõlmimise kohta (KOM(2007)0504 – C6-0340/2007 – 2007/0182(CNS))

(Nõuandemenetlus)

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse ettepanekut võtta vastu nõukogu otsus (KOM(2007)0504)[1];

– võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikli 63 lõike 3 punkti b ja artikli 300 lõike 2 esimest lõiku;

– võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikli 300 lõike 3 esimest lõiku, mille alusel nõukogu konsulteeris Euroopa Parlamendiga (C6-0340/2007);

– võttes arvesse kodukorra artiklit 51 ja artikli 83 lõiget 7;

– võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit ja väliskomisjoni arvamust (A6-0000/2007),

1. kiidab lepingu sõlmimise heaks;

2. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide ja Moldova Vabariigi valitsustele ja parlamentidele.

[1] ELTs seni avaldamata.

SELETUSKIRI

Taust

Pärast nõukogult sellekohaste volituste saamist pidas komisjon 2007. aasta 9. veebruarist kuni 17. aprillini Moldova Vabariigiga läbirääkimisi lühiajaliste viisade väljastamise lihtsustamise ja tagasivõtmislepingu üle. Lepingud allkirjastati 10. oktoobril 2007 ja käesolevaga konsulteeritakse Euroopa Parlamendiga ettepaneku osas võtta vastu nõukogu otsus kahe kõnealuse lepingu sõlmimise kohta. Olles teadlikud, kui oluline on lepingute jõustumine 2008. aasta jaanuaris, nõustusid kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon ning raportöör töötama viivituste vältimiseks ja selleks, et lepingute sõlmimine saaks toimuda 2007. aasta novembris, kiirendatud ajakava järgi.

Moldova Vabariik on juba sõlminud mitmeid kahepoolseid tagasivõtmislepinguid, sealhulgas Tšehhi Vabariigi, Ungari, Rumeenia, Itaalia, Leedu, Norra, Poola, Šveitsi, Ukraina ja teiste riikidega.

ELi ja Moldova Vabariigi vahel sõlmitud leping on ülimuslik mis tahes kahepoolsete lepingute suhtes, juhul kui viimase sätted ei ole kooskõlas ELi ja Moldova Vabariigi vahelise lepinguga.

Lepingu sisu

Lepingu eesmärk on kehtestada nende isikute kiire ja tõhusa tuvastamise ning ohutu ja nõuetekohase tagasitoimetamise kord, kes ei vasta või enam ei vasta Moldova või Euroopa Liidu mõne liikmesriigi territooriumile sisenemise, seal viibimise või elamise kohta kehtivatele tingimustele, ning soodustada selliste isikute transiiti.

Lepingus sätestatud tagasivõtmiskohustus on täielikult vastastikune – isikuid peab tagasi võtma Moldova Vabariik, samuti peavad Moldova Vabariigist isikuid tagasi võtma ELi liikmesriigid.

Oma riigi kodanike tagasivõtmine
Nii Moldova kui ka liikmesriigid võtavad tagasi kõik isikud, kes ei vasta või enam ei vasta taotluse esitanud liikmesriigi territooriumile sisenemise või seal viibimise kohta kehtivatele tingimustele.

Oma riigi kodanike tagasivõtmiskohustus kehtib ka

- riigi endiste kodanike suhtes, kes on kodakondsusest ilma jäetud või kes on sellest loobunud ning ei ole saanud teise riigi kodakondsust;
- perekonnaliikmete (nt abikaasad ja alaealised vallalised lapsed) suhtes, kellel on muu kodakondsus kui tagasivõetaval isikul ja kellel ei ole endal elamisõigust taotluse esitanud riigis.

Kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute tagasivõtmine

Kolmanda riigi kodanike ja kodakondsuseta isikute tagasivõtmiskohustus on seotud järgmiste eeltingimustega: a) asjaomasel isikul on või oli riiki sisenedes taotluse saanud riigi välja antud kehtiv viisa või elamisluba või b) asjaomane isik sisenes taotluse esitanud riigi territooriumile ebaseaduslikult ja otse pärast taotluse saanud riigi territooriumil viibimist või selle läbimist. Nimetatud kohustus ei kehti isikute kohta, kes läbivad riiki transiitreisijana lennujaama kaudu, ega ühegi isiku kohta, kellele taotluse esitanud riik on andnud viisa või elamisloa enne või pärast territooriumile sisenemist.

Leping sätestab kiirmenetluse, mis puudutab neid isikuid, kes on kinni peetud piirialal, st kuni 30kilomeetrisel alal alates liikmesriigi ja Moldova Vabariigi vahelisest maismaapiirist, või liikmesriikide või Moldova Vabariigi rahvusvaheliste lennujaamade territooriumil.

Kui tavamenetluse puhul on vastamise tähtaeg 11 tööpäeva, siis kiirmenetluse puhul tuleb tagasivõtmistaotlus esitada ja sellele vastata 2 tööpäeva jooksul.

Leping ei piira ühenduse, liikmesriikide ega Moldova õigusi, kohustusi ega vastutust, mis tulenevad rahvusvahelisest õigusest, eelkõige:
– 28. juuli 1951. aasta pagulasseisundi konventsioonist, mida on muudetud 31. jaanuari 1967. aasta pagulasseisundi protokolliga;
– varjupaigataotluse läbivaatamise eest vastutava riigi määramist käsitlevatest rahvusvahelistest konventsioonidest;
– 4. novembri 1950. aasta inimõiguste ja põhivabaduste kaitse Euroopa konventsioonist;
– 10. detsembri 1984. aasta piinamise ja muul julmal, ebainimlikul või alandaval moel kohtlemise või karistamise vastasest konventsioonist;
– väljaandmist ja transiiti käsitlevatest rahvusvahelistest konventsioonidest;
– mitmepoolsetest rahvusvahelistest konventsioonidest ja lepingutest välisriikide kodanike tagasivõtmise kohta.

Raportööri märkused

Raportöör tuletab meelde, et seoses tagasivõtmisega on vaja kehtestada selged, läbipaistvad ja õiglased ühised eeskirjad, võttes täielikult arvesse inimõigusi, rahvusvahelist õigust ja varjupaigataotlejate ning pagulaste kaitset.

Raportöör on seisukohal, et tagasivõtmislepingute sõlmimine on osa laiemast strateegiast võitluses ebaseadusliku sisserände ja inimkaubanduse vastu, ning see toimub tõelises partnerluses rände lähte- ja transiitriikidega. Niisugune partnerlus tegeleb ka ebaseadusliku rände algpõhjustega, selle tõukejõududega nagu vaesus, sõjad ja diktatuurid ning tõmbejõududega nagu võimalus leida deklareerimata tööd ELis. Võitlus inimkaubanduse vastu peab samuti olema üks ELi tähtsamaid prioriteete, eriti võitlus inimkaubanduse vastu kõige haavatavamate rühmade osas, nagu näiteks naised ja lapsed.

Raportööri soovitused

1. Lepingud Moldova Vabariigiga sisaldavad viidet moldova keelele lauses: „Käesolev leping on koostatud … [koht] … [kuupäev] … [kuu] … [aasta] kahes eksemplaris bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, moldova, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi ja ungari keeles, kusjuures kõik tekstid on võrdselt autentsed”.

Kinnitades oma toetust viisalihtsustuslepingu ja tagasivõtmislepingu sõlmimisele ja rakendamisele ning endale võetud kohustust lepingusätteid täies mahus kohaldada, rõhutab Rumeenia, et osalemine kõnealustes lepingutes ei tähenda seda, et ta on nõus tunnustama „moldova" keelena viidatud keele nimetust. Rumeenia kinnitab, et faktide ja teadusliku materjali, sealhulgas ka Moldova Vabariigi Teaduste Akadeemia 1994. aasta septembris avaldatud tõlgenduse põhjal on kõnealuse keele täpseks nimetuseks rumeenia keel[1].

Raportöör toetab täielikult alaliste esindajate komitee Rumeenia delegatsiooni kõnealust ametlikku avaldust ja tuletab meelde, et Rumeenia ametiasutused tegid samasuguse avalduse seoses *ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelise partnerlus- ja koostöölepingu protokolliga seoses Bulgaaria Vabariigi ja Rumeenia ühinemisega partnerlus- ja koostöölepinguga*[2].

Raportöör võtab teadmiseks, et kõigis Lääne-Balkani riikidega sõlmitud üheksas lepingus kasutas komisjon neutraalsemat sõnastust: „Käesolev leping on koostatud … [koht] [kuupäev] … [kuu] … [aasta] kahes eksemplaris igas lepinguosaliste ametlikus keeles ja kõik need tekstid on võrdselt autentsed".

Raportöör avaldab kahetsust, et lepingutes Moldova Vabariigiga ei kasutatud kõnealust sõnastust, ja soovitab niisuguses tundlikus kontekstis edaspidi kasutada neutraalset sõnastust.

2. Raportöör avaldab kahetsust Euroopa Parlamendi ebapiisava kaasatuse ja teabe puudulikkuse pärast seoses läbirääkimiste alustamisega ja läbirääkimistega niisuguste lepingute üle. Euroopa kodanikke otseselt esindava organina on Euroopa Parlamendil oluline osa ELi välispoliitilise tegevuse vastutuse ja demokraatliku kontrolli tugevdamisel. Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon loodab, et Euroopa Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti institutsioonidevahelise lojaalse koostöö põhimõtte alusel lepingute rakendamise tulemustest.

[1] Rumeenia ametlik avaldus seoses EÜ ja Moldova Vabariigi vahelise viisalepingu ja tagasivõtmislepingu lõppklausliga, mis märgiti alaliste esindajate komitee nõukogu 5. oktoobri 2007. aasta protokolli, nõukogu dokument 12980/1/07 REV 1.

[2] Nõukogu dokument 12489/07 ADD 1.